

15. Jan. 1843

FAKTA

Dato:
15. Jan. 1843

Sidetal:
Dagbog A, side 119-122

Dagbogens placering:
Det kgl. Bibliotek NKS 4201, I, 4°

Trykt udgave:
Mogens Lebech (red.): Et Aar af mit
Liv, København 1967, s. 136-138;
Jesper Svenningsen (red.): Seks år af
et liv. Johan Thomas Lundbye –
Dagbøger om tro, skæbne, kunst og
kærlighed, København 2018, s. 145-
147

TRANSSKRIFTION

Søndag 15 Jan.

Søndag, Mandag og Lørdag – det er eet, den ene Dag er som den anden. Jeg seer ingen Glæde, hvor jeg end vender Øiet hen. Den Lindring som Taarer giver er min bedste Fryd, min kjæreste Følelse; men ogsaa her føler jeg, at Barnet er borte, jeg kan længes efter at græde – men denne Fryd er en sød Gift, der vil opsluge den sidste Rest af Mod og Kraft der kunde være hos mig. Istedetfor at stride imod giver jeg efter for mit Mismod, saa lad mig da betænke det, at derved bliver kun Ondt værre. Hvortit har jeg ikke hørt prækes derom, nu faaer jeg see, [overstreget: til] om jeg kan reise mig selv og bære Stenen der knuger mit Hjerte. En sær Tanke i min Hjerne! – Bort! Børnegriller! jeg vil være lystig og male, imorgen begynder jeg, det er allerede mørkt nu, saa jeg maa vente!

senere. Til LMN's Forældre!¹

Alt fra første Gang jeg saa Deres Datter, Frøken Louise, har jeg havt hende inderlig kjær, og jeg tilskriver Dem nu for at bede Dem om Deres Samtykke til vor Forbindelse. Med intet Ord har jeg forraadt min Følelse for hende selv, hendes Forældres Minde maatte jeg først have. Skulde de have [overstreget: saameget] imod mit Ønskes Opnaaelse, da er det vel bedst at hun, den gode Pige Intet aner; men skulde hun selv tro at kunne blive lykkelig med mig, vil De da negte os deres Velsignelse. •120• Intet overtalende Ord tør jeg skrive, intet Ord, som kunde hæve mig i deres Øine. Kun saameget: jeg har stræbt at bekæmpe denne Følelse, men hvergang jeg har seet hende paa Vedbygaard eller her, er den blevet stærkere. Mit Væsen har deres Gjæstfrihed lært dem tilstrækkeligt at kjende og [om] min Stilling som Maler maa Andre dømmes. Jeg tør love at gjøre Alt for at see den kjære Pige lykkelig, og at blive dem en kjærlig Søn. Det er med [overstreget: veloverlagt] roligt Overlæg, jeg skriver dem til og ikke drevet dertil af en vild Lidenskab, den jeg selv frygter og ikke vover – her blev jeg afbrudt ved Moders² Komme. Hun kom herop med sit Strikketøi for at tilbringe den halv Timestid her hos mig. Iblandt Andet sagde hun, at gamle Tante Gunnensen³ i Kallundborg havde yttret, at hun maatte snart vente at høre nok en af sine Sønner forlovet – Hvem da? spurgte jeg lidt beklemt. "Theodor,⁴ med Louise Neergaard!" Kunde jeg skrive den inderlige Latter, som disse Ord frembragte hos mig, der sad og gjorde Udkast til et Brev i denne Anledning til Assessor Neergaard. Jeg følte, hvor Blodet foer mig op i Kinderne og Vor Herre maa vide, hvor godt jeg har skjult min Forlegenhed. Ihvorvel jeg ikke troer dette endnu, saa stod min Opførsel, min Længsel, mine Ønsker dog som Daarskab i samme Øieblik for mig. Er jeg da en saadan Boldt for Lune og Tilfældighed? Mangen vilde maaskee sige: en Piges Kjærlighed skal ikke forstyrre mig – det kan jeg ikke. En Piges Kjærlighed, som jeg tænker mig den er ingen ringe Ting, og her er Talen om Længsel efter Opfyldelsen af den stærkeste, dybeste •121• Attraa i Menneskebrystet. Den samme

Verden, jeg for faa Aar siden saae som rig og skjøen er uden Kjærlighed nu død, glædetom, ligegyldig for mig. Af al Magt havde jeg Lyst at raabe Nei! Nei! Nei! Louise, elskelige Væsen! vi passe ikke for hinanden – lev vel, lev lykkelig med en Anden! glem mig! Du har maaskee aldrig offret mig nogen kjærlig Tanke, men dog kan jeg ikke saaledes rive Dit Billede ud af min Sjæl endnu. Om nogen Tid kan jeg maaskee, da skal jeg det! nei, nei! ikke Dit Billede af min Sjæl, ikke Dit Billede, saa daarligt det end er ud af denne Bog – men Ønsket om at eie Dig, det skal ud, om jeg saa skal i Udsvævelser søge en Erstatning for, hvad jeg troede skulde først grundfæste det Gode i mig, og skabe mig Lykke paa Jorden og, ja! jeg troede det, Louise! gjøre mig værdig til Himmelen Salighed. Saa høit skattede jeg Dit Hjerte, det dybe Væld, hvoraf fremgaaer Dine milde Ord og den hele Ynde, som har fængslet mig. – Nu skal det snart være forbi, snart skal jeg maaskee gjenvinde den dorske Lyst til at see paa Græs og Træer og tro, det er at leve: at sidde ved et Staffelie og kludre for at eftergjøre det som |er| uefterligneligt; jeg skal i sløve Drømme bilde mig ind at ogsaa jeg yder min Skjærv til det store Skjønheds Tempel, hvorpaa Menneskeheden bygger, – jeg skal maaskee høste Roes for Flid og Fremgang, blive et Menneske, som man holder af – •122• – men Louise Neergaard skal være for mig saa ligegyldig som det Snavs jeg træder paa – de Aar, da hun var min kjæreste Tanke, skal jeg betragte som min Ungdoms Forvildelsers Tid – – – er det saaledes jeg skal blive elskværdig? er det saaledes jeg skal blive retskaffen? jeg troede det ikke; men det seer ud som om jeg bør bære mig saaledes ad. Louise! den 15 Januar skrev jeg til Din Fader i Tanken om end ikke i Gjerning for at bede om Din Haand – den 15 Januar rev jeg Dig ud af mit Hoved om end ikke af mit Hjerte, tys! det er jo der hun ikke maa bo! jeg mente at jeg samme Dag tilintetgjorde Dit Billed i min Sjæl, da det blev mig besynderlig klart at jeg var fattig, der var ikke 15 Daler i min Pult og ingen Udsigt til Penge – at jeg var en Ven af Grundtvigs Digte – at jeg endog hørte ham præke i Vartov – at jeg kun var 24 Aar – at jeg var daarligt forsynet med Handsker og gik til dannede Folk med en Messingring paa Fingeren! Og jeg har turdet tro trods alt dette at vinde Din Kjærlighed! men nu staaer jeg, saa meget er vist, som den største Daare for mig selv, dog, et Hjerte er der i Livet paa mig, det presses sammen, maaske af Glæde – og giver sig saaledes tilkjende!

¹ Følgende er et (fingeret?) udkast til et brev til Louise Neergaards forældre, assessor Peter Sigvard Neergaard (1784-1858) og Caroline Frederikke Louise Neergaard, f. Busky (1789-1872).

² Cathrine (Trine) Lundbye, f. Bonnevie (1792-1863).

³ Elisabeth Maria Gundersen (f. ca. 1766), en søster til Lundbyes mormor, boede hos Lundbyes bedsteforældre i Kalundborg.

⁴ Lundbyes yngste storebror, Theodor L. Lundbye (1816-1907).

Lørdag 15 Jan. 119.

Søndag, Mandag og Lovdag — det er eet, som ene
Dag er som den anden. Jy seer ingen Glæde, naar Jy
end vender Øiet hen: Den Lindring som Taarer giver
er min bedste Trøst, min kjæreste Fjælelse; men ogsaa
her føler Jy, at Barneet er herte, Jy kan længe efter et
grædes — men denne Trøst er en sød Gift, der vil afslut-
te den sidste Rest af Mod og Kraft du kunde være har
mig. I stedet for at stride imod giver Jy efter for mit Mis-
mod, saa lad mig da betænke det, at du end bliver
hvirvlet rundt vænner. Klavertet har Jy ikke hørt prædes der
om, min faar Jy see, ~~om~~ om Jy kan reise mig selv
og bare stenen der knager mit Hjerte. En sød Tan-
ke i min Hjærne! — Bort! Bort griller! Jy vil va-
re lystig og male, imorgen begynder Jy, det er
allerede mærkt mig, saa Jy maa værste —
til MN's Færdige!

Senerne.

Alt for første Gang Jy saa deres Datter, Frøken Konis, har Jy
haat hendes indvirkning, og Jy til skriver dem mig for at vide
dem om deres Samtykke til en Forbindelse. Med indtæt Ord
har Jy fornægt min Fjælelse for hende selv, hendes Færdige
Minde maatte Jy først have. Skulde de have samtykt
imod mit Frøkes Opmaaned, det er det vel bedst at min,
Sengade sig i Hædet aner; men skulde min selv tro at kunne
blive lykkelig ved mig, vil det da nægte os deres Ulojghed.

120. Det tal aartaledes Ord tør jeg skrive, intet Ord, som kunde
have mig i dens Pine. Kæn saameget: jeg har stredt
at bekæmpe dens Fælde, men beengang jeg har set
brude fra Vidkygaard eller her, er den blevet stærkere.
Mit Hæsen har dens Gæstfrihed lært dem til strække
ligt at kjende og min Stilling som Maler maas Andes
Sømme. Jeg har læst at gjore Alt for at see den kjæde Pige
lykkelig, og at blive dem en kjæde Løs. Det er med det
vedkommende naturligt Overlæg, jeg skriver dem til og ikke døvet
Dertil af en vilde Lidenhed, der jeg selv frygter og ikke vover
— her blev jeg afbrudt ved Moders Komme. Plun
kom herop med sit Skrikke for at tilbringe en halv Timestid
her hos mig. I blandt andet sagde hun, et gamle Tante Jernsten
i Kullindby havde yttret, at hun maatte snart vente at høre
med en af sine Sønner forlovet — hvem da? spurgte jeg
lidt beklemmt. Theodor, med hvide Neergaard! Kunde jeg skrive
den inderlige Letter, som disse Ord frem bragte her mig,
der sad og gjorde Mækest til at Bæve i denne Anledning til
Assessor Neergaard. Jeg følte, hvor Bladet fæst mig op.
Kjendelse og Vor Pløkke maas vide, hvor godt jeg har skynlet
min Forlegenhed. I hvorvel jeg ikke tror dette endnu, saa
sted min Oppførel, min Længsel, mine Pustker dog som
Lærskab i samme Fæstlik for mig. Er jeg da en saa
saa Baldt for Lære og T. Høfdehed? Manger vilde,
maaskee sige: en Piges Kjærlighed skal ikke forstås
mig — det kan jeg ikke. En Piges Kjærlighed, som jeg
tænker mig den er ingen ringe Ting, og her er Taler
om Længsel efter Opgjædselen af den stærkeste, dybeste

121
Attraa i Memisebergstet. Den samme Verser, jz for faar
Aar siden saad som sig og skjen en indem Kjenlighed min død,
gledetom, liggyldig for mig. Af al Magt havde jz høst
at raabe Nei! Nei! Nei! Louise, elskelige Væsen! is pas-
se ikke for hinanden - lev vel, lev lykkelig med en An-
den! glem mig! Du har maaskee aldrig affret mig me-
gen hjertelig Tærke, men dog kan jz ikke saaledes rive
Dit Billede ud af min Sjæl endnu. Om nogen Tid
kan jz maaskee da skal jz det! nei, nei! ikke Dit Bil-
lede af min Sjæl; ikke Dit Billede, saa smukt og sød-
t end er ud af Linnæus Bogen - men Ønsket om at see Dig,
det skal ud, om jz, saa skal i Udsvævelser søge en
Erstet mig for, hvad jz træde skulde først grundfaste
Det Gud i mig, og skabe mig lykkelig paa Jorden og, ja!
jz træde det, Louise! gjens mig værdig til himmelske
Salighed. Læse herit skettede jz Dit Hjerte, det digte
Væld, hvorefter fremgaar Linnæus mild. Død og den hele Uff-
se, som har pængslet mig. - Nei skal det snart være
forbi, snart skal jz maaskee gjen vinde den danske Lyg-
tel at see paa Gæses og Træer og træ, det er at leve: at
siddet med et Staffetiv og glæde for at efter gjens det
som et i efter ligner lig; jz skal i sløve Drømme
hilde mig ind at ogsaa jz øjer min Sjæl til det
store Skjæbnhed's Tempel, hvorefter Memisebergheden
hijger, - jz skal maaskee hørte Oves for Flid og
Foremgang, blive et Memise, som man kaldes af

122
— men Louise Neergaard skal være for mig saa
dige gjældig som det første af Træder paa — de Aar,
de hun var min kjæreste Tanke, skal jeg betragte
som min Ungdoms Forvildelses Tid —
— er det saaledes jeg skal blive elskovsdig?
er det saaledes jeg skal blive net skaffer? jeg troede
det ikke; men det gaaer ud som om jeg bør være mig
saaledes ad Louise! den 15 januar skrev jeg
til Din Tader i Tanken om end ikke i Gjerning
for at hede om Din Pland — den 15 januar
rev jeg Dig ud af mit Klæde om end ikke af mit
Hjerte, ty's! det er jo du hun ikke maad bo! jeg
meente at jeg samme Dag tilintet gjorde Dit Bil-
led i min Sjæl, da det blev mig besynderlig klart
at jeg var fattig, der var ikke 15 Daler i min Guld og
ingen Udsejls til Penges — at jeg var en Ven af
Grundlovs Digt — at jeg endog hørte ham præke
i Nartou — at jeg var kun 24 Aar — at jeg var
saarligt forsynet med Plandsker og gik til dan-
nede Falk med en Messingring paa Fingreen!
Og jeg har tænkt tro Træds alt dette at vinde
Din Kjærlighed! men nu staaer jeg, saa meget
er vist, som den største Laane for mig selv, dog,
at Hjerte er der i Livet paa mig, det presses som
men, maaskee af Glæde — og gæver sig saaledes til Kjænde!